

Sygn. akt III W 1021/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2019r.

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie w III Wydziale Karnym:

Przewodniczący: Sędzia S.R. Wojciech Wolski

Protokolant: st. prot. sąd. Cezary Szarafin

Przy udziale oskarżyciela publicznego: J. C., P. R.

po rozpoznaniu w dniach 7 marca 2019r. i 28 marca 2019r. sprawy **S. T.** syna P. i W. zd. W. – R., ur. (...) w T.

obwinionego o to, że:

w dniu 14 kwietnia 2018r. w godz. 15.00 – 17.00 na Placu (...) w L. w trakcie zgromadzenia publicznego pod nazwą (...) jako organizator w/w zgromadzenia poprzez prezentację drastycznych treści umieszczonych na plakatach w postaci zakrwawionych zdjęć rozczłonkowanych płodów ludzkich wywołał zgorszenie w miejscu publicznym

tj o czyn z art. 51 § 1 kw

S. T. uznaje za winnego tego, że w dniu 14 kwietnia 2018r. w L. w miejscu publicznym umieścił nieprzyzwoite ogłoszenie zawierające w swojej treści zdjęcia rozczłonkowanych płodów ludzkich to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 141 kw i za to na podstawie tego przepisu wymierza mu karę 100 zł (sto złotych) grzywny;

Zasądza od S. T. na rzecz Skarbu Państwa 30 zł (trzydzieści złotych) opłaty oraz 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu wydatków.

Sygn. akt III W 1021/18

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 kwietnia 2018r. w godzinach od 15.00 do 17.00 członkowie Fundacji (...) do (...) zorganizowali pikietę w ramach prowadzonej kampanii społecznej na temat konieczności delegalizacji aborcji .

Pikieta ta miała miejsce w L. w rejonie Placu (...), a jej uczestnicy w liczbie trzech, stali w pobliżu wejścia do restauracji (...) u zbiegu ulic (...).

S. T. razem z M. W. trzymali w rękach billboard o wymiarach 2,8 m na 1,7 m. Na tym nośniku było umieszczone ogłoszenie zawierające słowa „POLITYCY DECYDUJĄ, (...), (...), a także dwa zdjęcia rozczłonkowanych, zakrwawionych płodów ludzkich.

Dodatkowo S. T. trzymał megafon z którego były odtwarzane wypowiedzi nakłaniające do całkowitej delegalizacji aborcji.

Przechodzące w okolicy osoby P. S., K. O. oraz M. B. (1) razem z 9 letnią córką uznali, iż baner zawiera drastyczne treści, które nie powinny być pokazywane w przestrzeni publicznej. Prezentowane na nim treści mogły bowiem odbić się negatywnie na psychice dzieci.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących środków dowodowych: zeznań P. S. (k. 2, 233- 233V), K. O. (k. 9), M. B. (1) (k. 19, 234-234V), M. K. (k. 241V), K. Ł. (k. 241V – 242), M. W. (k. 242- 242V), wyjaśnień obwinionego S. T. (k. 232V – 233), dokumentu w postaci zdjęcia (k. 13).

Obwiniony S. T. (k. 232V – 233) nie przyznał się do dokonania zarzucanego mu czynu. Wyjaśnił, iż jest przedstawicielem fundacji (...) do (...), która działa od kilkunastu lat i prowadzi kampanię społeczną na temat konieczności delegalizacji aborcji. Główne działania fundacji polegają na akcji informacyjnej to jest wychodzenia na ulicę i pokazywania zdjęć zamordowanych, nienarodzonych dzieci. Przyznał, iż osobiście uczestniczył w około 400 takich akcjach w tym około 300 jako organizator oraz przewodniczący. Powołał się na liczne orzeczenia sądów, które wskazywały na legalność takich pikiet. Po okazaniu mu zdjęcia z k. 13 potwierdził, iż znajduje się na nim jako osoba trzymająca megafon oraz billboard. Pamiętał, iż w trakcie pikiety podchodzili do nich przechodnie. Część z nich kierowała opinie negatywne, a część pozytywne, popierające tego rodzaju akcję. Dodał, iż miejsce pikiety zostało wybrane celowo bowiem tylko z takich miejsc można dotrzeć do ludzi. Jego zdaniem opinie psychologów wskazują, iż prezentowane plakaty nie szkodzą dzieciom. Zdarzały się sytuacje, iż rodzice byli oburzeni i podchodzili do niego z pretensjami, a dzieci w tym czasie biegały uśmiechnięte wokół plakatu. Dużo osób chciało się bliżej dowiedzieć na czym polega akcja. Dodał, iż widok krwi nie może być gorszący bowiem każdy człowiek kiedyś się skaleczył i widział krew.

Oceniając materiał dowodowy Sąd w całości dał wiarę przedstawionym wyżej środkom dowodowym mając na uwadze, iż co do czasu, miejsca, udziału osób – są one ze sobą zgodne i wzajemnie się uzupełniają. W sposób oczywisty, zarówno obwiniony S. T. jak i świadkowie M. K., K. Ł., M. W. zaprezentowali odmienne wypowiedzi w zakresie oceny przeprowadzonej pikiety antyaborcyjnej niż oskarżyciele posiłkowi P. S., K. O., M. B. (1). Różnice te nie wpływają jednak na treść zaprezentowanych wyżej ustaleń faktycznych.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Ustalony w sprawie stan faktyczny nie daje podstaw do przypisania obwinionemu S. T. odpowiedzialności za realizację znamion wykroczenia z art. 51 § 1 kw.

Zważyć bowiem należy, iż przepis art. 51 kw uzależnia odpowiedzialność za wykroczenie od stwierdzenia, iż czyn sprawcy stanowi **wybryk**. Jak podkreśla się w piśmiennictwie znamię wybryku wysuwa się na pierwsze miejsce przy analizie ustawowych znamion tego przepisu. Wskazać jednak należy, iż ogólne pojęcie wybryku nie może być utożsamiane ze skutkami, które on powoduje. Skutki te bowiem stanowią warunek karalności wybryku, a nie są jego istotą. Warunkiem sine qua non karalności wywołania zgorzenia w miejscu publicznym jest ustalenie, iż do tego zgorzenia doszło w wyniku zachowania w postaci wybryku. Jak przyjmuje się w piśmiennictwie wybrykiem jest zachowanie się, które odbiega od przyjętego zwyczajowo normalnego zachowania się, zakłóca spokój lub porządek, a więc narusza istniejącą w danym środowisku równowagę¹. W orzecznictwie przyjmuje się, iż wybryk to zachowanie się, jakiego wśród konkretnych okoliczności czasu, miejsca i otoczenia, ze względu na przyjęte zwyczajowo normy ludzkiego współżycia, nie należało się spodziewać, które zatem wywołuje powszechne negatywne oceny społeczne i odczucia, obrazy, gniewu, oburzenia². Wybryk to postępek odbiegający od przyjętych norm zachowania w danym miejscu, czasie i okolicznościach³.

W ocenie Sądu Rejonowego, zachowanie obwinionego sprowadzające się do uczestniczenia w **legalnym zgromadzeniu publicznym**, w żaden sposób nie może być uznane za wybryk, a więc zachowanie, które koliduje w rażący sposób z obowiązującymi normami zachowania się. Samo więc zdarzenie, jakie zaistniało, a więc demonstrowanie określonych poglądów moralnych poprzez trzymanie transparentu z ogłoszeniem, nie jest wybrykiem bowiem nie pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego⁴. Uznać więc także należy, iż prezentowanie w ramach legalnego zgromadzenia, poglądów odmiennych, opowiadających się za liberalizacją warunków dopuszczalności przerywania ciąży, także nie stanowiłoby wybryku w rozumieniu art. 51 § 1 kw. Nie ulega bowiem żadnej wątpliwości fakt, iż fundamentem społeczeństwa obywatelskiego pozostaje wolność słowa, manifestowanie swoich poglądów, wolność zgromadzeń oraz wolność publicznego wyrażania przekonań. Ta prawa gwarantuje wprost art. 54 ust. 1 Konstytucji RP zgodnie z którym „każdemu zapewnia się wolność wyrażania poglądów

oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji”. Ta wolność jest także wyartykułowana w art. 10 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950r. 5.

Reasumując prezentowanie swoich poglądów w ramach legalnego zgromadzenia nie może być traktowane jako wybryk.

Jednocześnie zważyć należy, iż w aspekcie art. 14 § 1 kpk (recypowany do kpw na mocy art. 8 kpw) wyrażającego zasadę skargowości, to nie opis czynu zarzuconego obwinionemu ani też wskazana w akcie oskarżenia kwalifikacja prawna zakreślają ramy postępowania sądowego ale determinantem jest zdarzenie historyczne, na którym zasadza się oskarżenie. Jako elementy wyznaczające tożsamość „zdarzenia historycznego” przyjąć należy: identyczność przedmiotu zamachu, identyczność kręgu podmiotów oskarżonych o udział w zdarzeniu, tożsamość miejsca i czasu zdarzenia, jak też zachowanie, choćby części wspólnych, znamion w opisie czynu zarzuconego i przypisanego, które winny się ze sobą pokrywać, mając jakiś obszar wspólny⁶. W związku z tym przed wydaniem ewentualnego wyroku uniewinniającego, obowiązkiem sądu meriti jest zawsze rozważenie, czy w ramach wniesionej skargi przez oskarżyciela, a więc w granicach zdarzenia faktycznego objętego zarzutem oskarżenia, nie można dokonać subsumpcji czynu objętego skargą pod inny przepis ustawy karnej⁷ lub też przypisać oskarżonemu czyn nawet ze zmienionym opisem⁸ odbiegającym od opisu przyjętego w akcie oskarżenia⁹. Jednoznacznie wskazuje się bowiem w orzecznictwie, iż nawet przyjęcie innego niż w akcie oskarżenia opisu czynu poprzez dodanie określonych znamion, nie narusza zakazu wychodzenia poza granice oskarżenia¹⁰. Dopuszczalne jest więc bez naruszenia tożsamości czynu zakreślonego wniesioną skargą czynu odmienne ustalenie sposobu działania sprawcy¹¹ jak również inne określenie czynności sprawczej w opisie czynu przypisanego oskarżonemu w porównaniu z określeniem użytym w opisie czynu zarzuconego¹². Naruszenie granic oskarżenia polega bowiem na orzekaniu poza jego podstawą faktyczną, a nie poza wskazaną w akcie oskarżenia podstawą prawną odpowiedzialności karnej bowiem istotna jest tożsamość czynu wyznaczona ramami faktycznymi czynu wskazanymi w akcie oskarżenia, a nie jego opis i kwalifikacja prawna¹³.

W świetle powyższego, w ocenie Sądu Rejonowego, przedstawiony wyżej stan faktyczny daje podstawy do przypisania obwinionemu S. T. odpowiedzialności za realizację znamion czynu zabronionego określonego w art. 141 kw.

Strona przedmiotowa tego czynu polega na umieszczeniu w miejscu publicznym ogłoszenia, napisu lub rysunku, które mają charakter nieprzyzwoity.

Przez pojęcie **ogłoszenia** należy rozumieć krótką formę wypowiedzi, wiadomość o czymś umieszczoną w miejscu publicznym¹⁴. Ogłoszenie może w swojej treści zawierać także plakat, obraz graficzny w związku z czym również reklamę uznaje się za mieszczącą się w pojęciu ogłoszenia¹⁵.

W ocenie Sądu trzymany i prezentowany przez obwinionego w miejscu publicznym baner zawierający napis „POLITYCY DECYDUJĄ, (...), POWSTRZYMAJCIE ZABIJANIE BEZBRONNYCH”, a także w swojej treści dwa zdjęcia rozczłonkowanych, zakrwawionych płodów ludzkich, odpowiadała pojęciu ogłoszenia w rozumieniu art. 141 kw. Stanowił on bowiem wiadomość o zabijaniu bezbronnych, którego częścią był obraz graficzny przedstawiający, zdaniem ogłaszającego, ofiary zabijania.

Znamię nieprzyzwoitości oznacza ogłoszenie, które łamie zasady obyczajowe, etykietę, bezwstydną, niewłaściwą, budzące zgorszenie. Dokonując wykładni pojęcia zgorszenia odnieść należy się do art. 51 § 1 kw, na gruncie którego uznaje się, iż przez pojęcie zgorszenia należy rozumieć spowodowanie negatywnej reakcji otoczenia na zachowanie sprawcy. Reakcją tą jest w zasadzie uczucie wstrętu, oburzenia, obrzydzenia czy niesmaku. Musi ono wystąpić co najmniej u jednej postronnej osoby, nie będącej nadmiernie wrażliwą. W przedmiotowej sprawie zeznania P. S., K. O. oraz M. B. (1) wskazują, iż u tych osób, prezentowane ogłoszenie wywołało zgorszenie, a więc zostało zrealizowane znamię nieprzyzwoitości prezentowanego – umieszczonego na billboardzie ogłoszenia.

W ocenie Sądu, zdjęcia zakrwawionych szczątków płodu ludzkiego, umieszczane w przestrzeni publicznej, nie mogą być uznawane za „przyzwoite” i zgodne z panującymi normami obyczajowymi i to niezależnie od poglądów czy intencji osób je umieszczających. Wskazać należy także na konstytucyjną zasadę, zgodnie z którą każdy jest

obowiązany szanować wolność i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje. W związku z tym nie wolno w przestrzeni publicznej narażać nikogo na oglądanie wizerunków zmasakrowanych ciał, zwłok, rozczłonkowanych płodów, krwi, ran, okaleczeń i podobnych obrazów epatujących nadmiernym okrucieństwem.

W ocenie Sądu obwiniony, biorąc pod uwagę udział we wcześniejszych tego rodzaju zgromadzeniach, wnioski o ukaranie w związku z prezentowaniem przedmiotowego ogłoszenia, chciał umyślnie zrealizować znamiona tego typu czynu zabronionego.

Przystępując do wymiaru kary Sąd zważył, co następuje:

Biorąc pod uwagę podane w § 1 art. 33 kw dyrektywy wymiaru kary, a także okoliczności, które należy brać pod uwagę przy wymiarze kary (§ 2 art. 33 kw) rozróżniając ich łagodzący (§ 3 art. 33 kw) oraz obciążający charakter (§ 4 art. 33 kw) Sąd Rejonowy uznał, iż karą adekwatną do tych zasad wymiaru kary jest kara grzywny w wysokości 100 zł.

Kara w takim wymiarze odpowiada dyrektywie sprawiedliwościowej zakładającej współmierność kary do stopnia społecznej szkodliwości czynu. Wyznacza go bowiem rodzaj dobra w jaki godził czyn sprawcy to jest ochrona sfery obyczajności publicznej, a in concreto osoby, która nie chce mieć styczności z nieprzyzwoitymi treściami w przestrzeni publicznej, a więc przedmioty ochrony umieszczone wysoko w hierarchii dóbr pod względem rodzajowym.

W ocenie Sądu kara ta będzie spełniać zarówno cele prewencji ogólnej pozytywnej tj ugruntowywać w społeczeństwie przekonanie o nieuchronności kary, sprawiedliwej reakcji Sądów, a także cele prewencji ogólnej negatywnej tj odstraszać potencjalnych sprawców od popełniania takich czynów.

Wymierzona kara uświadomi także sprawcy nieopłacalność podejmowania działań sprzecznych z prawem w tym konieczność poszanowania zasad regulujących sferę obyczajności publicznej.

Rozstrzygnięcie o zasądzonej opłacie znajduje swoje oparcie w art. 3 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz.U. z 1983r., Nr 49, poz. 223 ze zm.). Zasądzenie poniesionych w sprawie wydatków jest zgodne z art. 119 § 1 kpw w zw. z art. 118 § 1 pkt 1 kpw.

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych przepisów należało orzec jak w wyroku.

WOJCIECH WOLSKI -----

1 Por. M. B., Komentarz do Kodeksu wykroczeń, Legalis 2019

2 Wyrok SN z 2.12.1992r., III KRN 189/92, Legalis 2019

3 P. K. (w): Kodeks wykroczeń, Komentarz, W. 2009, s. 179

4 M. B. op.cit.

5 „Każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe”

6 Por. postanowienie SN z 19.10.2010r., III KK 97/10, OSNKW 2011/6/50, a także powołana w uzasadnieniu tego orzeczenia literatura.

7 Por. wyrok SN z 8.01.2001r., IV KKN 562/00, Lex nr 75373.

8 Por. postanowienie SA w Katowicach z 20.04.2006r., II AKa 115/06.

9 Por. postanowienie SN z 11.12.2006r., II KK 304/06, Lex 295593.

10 Por. postanowienie SA w Katowicach z 12.10.2005, II AKz 625/05, Lex nr 164589.

11 Por. postanowienie SN z 30.08.2001r., V KKN 111/01, Lex nr 51844.

12 Por. wyrok SN z 20.09.2002r., V KKN 112/01, Lex nr 55225.

13 Por. W. G.: Kodeks postępowania karnego, komentarz, W. 2010, s. 37.

14 S. D. (red.) Uniwersalny słownik tom 3, s. 173

15 Nowy słownik języka polskiego, PWN 2002, s. 588.